

Van: Natuurpunt <no.reply@natuurpuntwebsite.be>
Verzonden: maandag 8 juli 2013 14:07
Aan: Veerle Solia
Onderwerp: Extra Ongewervelden.flits 8 juli 2013 - Invasieve exoten

8 juli 2013

Ongewervelden.flits

- Invasieve insecten bedreigen openbaar groen, volksgezondheid en imkerij
- Boktorren bedreigen naald- en loofbomen
- Tijgermug drager van virussen en parasieten voor mens en dier
- [Hoornaar bedreiging voor imkerij](#)
- [Jouw hulp?](#)

In april 2012 startte Natuurpunt Studie in opdracht van ANB en INBO met een piloot waarschuwingssysteem om meldingen van invasieve exoten sneller tot bij terreinbeheerders en beleidsmakers te laten stromen: www.waarnemingen.be/exoten.

Na de eerste evaluatie werd besloten het project verder te zetten en kregen de projectpagina's enkele aanpassingen: je ziet nu op de startpagina alle soorten en kan er instellen welke soorten of lijsten je wenst te zien. Ook de mail-alerts kregen een make-over: je kan nu meteen een lijst instellen voor heel Vlaanderen en je kan nu individuele soorten uitschakelen.

Het project gaat niet over alle invasieve exoten, maar over goed herkenbare soorten met een duidelijke impact op biodiversiteit, die bovendien nog niet of nog maar beperkt aanwezig zijn in Vlaanderen of al gevestigd zijn maar nog steeds sterk uitbreiden. Daarbij zitten ook verschillende ongewervelden. ANB vraagt om deze zomer gericht uit te kijken naar onderstaande soorten.

Invasieve insecten bedreigen openbaar groen, volksgezondheid en imkerij

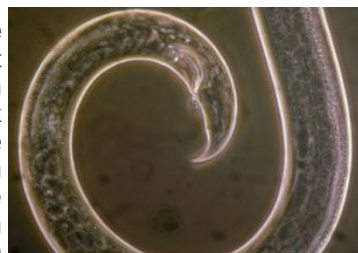

Invasieve exoten vormen een van de grootste bedreigingen van de biodiversiteit. Ze kunnen ook aanzienlijke schade toebrengen aan onze eigen gezondheid of aan die van dieren en planten in o.a. de landbouw. Ook insecten maken een belangrijk deel uit van deze exoten. De frequentie waarmee deze exoten in België terechtkomen wordt steeds hoger door de toenemende internationale handel en toerisme met o.a. enkele Aziatische landen. Door de klimaatverandering neemt de kans op permanente vestiging na insleep ook toe. Elk land tracht te voorkomen dat schadelijke exoten geïmporteerd en verspreid worden via fytosanitaire maatregelen en inspecties aan importplaatsen. Duiken deze organismen toch op in een Europees land, dan worden ze best zo snel mogelijk bestreden aangezien mogelijke nadelige effecten vaak blijvend en onomkeerbaar zijn. Aandacht voor exoten en de vroegtijdige waarneming ervan zijn dus belangrijk en kunnen

bijdragen tot een snelle interventie zodat schade kan worden voorkomen of beperkt. **In dit opzicht wordt beroep gedaan op jullie expertise en opmerkingsgeest.**

Boktorren bedreigen naald- en loofbomen

De kans is reëel dat de **Dennenhoutnematode** *Bursaphelenchus xylophilus* in de nabije toekomst België binnendringt via de handel in hout en houtproducten. Deze nematode is oorspronkelijk afkomstig uit Noord-Amerika, maar heeft zich in de jaren '80 in verschillende Oost-Aziatische landen gevestigd. In 1999 werd de Dennenhoutnematode ook voor de eerste keer in Europa vastgesteld in Portugal. Deze nematode heeft zich daar nadien langzaam verder verspreid en werd, ondanks een grootscheepse uitroeiingscampagne, ook in Spanje vastgesteld in 2008. Momenteel komt de Dennenhoutnematode in Europa enkel in deze twee landen voor. Toch is er een grote vrees voor de verdere verspreiding van deze nematode, aangezien ze catastrofale economische schade kan veroorzaken bij Europese dennensoorten. De nematode veroorzaakt verwelking van de dennenbomen (Pine Wilt Disease) met afsterven tot gevolg.

De nematode moet echter gebruik maken van boktorren om zich te verplaatsen, ze 'reist mee' met boktorsoorten van het genus *Monochamus* (zie **technische fiche**). In Europa komen vijf inheemse *Monochamus* soorten van nature voor (*Monochamus galloprovincialis*, *sartor*, *sutor*, *saltuarius* en *rosenmuelleri*), maar via de internationale handel kunnen ook uitheemse boktorren van Noord-Amerika en Azië in België worden ingeslept. Ook de uitheemse boktorren van het geslacht *Monochamus* kunnen de nematode meedragen.

Gezien het belang van *Picea* en andere coniferen, zowel in teelt als in gebruik in openbaar groen, en de ernstige bedreiging die de Dennenhoutnematode momenteel vormt, is een grondig onderzoek naar het voorkomen en de verspreiding van de vector *Monochamus* aangewezen. ILVO–Gewas-bescherming heeft samen met ULB sinds 1 januari 2013 een project lopen waarbij onderzoek wordt verricht naar het al dan niet voorkomen van deze boktorren en de Dennenhoutnematode in ons land. Essentieel voor de waarde van dit onderzoek is een uitgebreide monitoring over het ganse landsgedeelte. **Hierbij hopen we op uw**

medewerking.

We vragen meteen ook uw aandacht voor een tweede groep van boktorren die vandaag de dag relevant zijn; namelijk de **Aziatische boktorren** *Anoplophora chinensis* en *Anoplophora glabripennis*. De Aziatische boktorren vormen een van de grootste bedreigingen op dit ogenblik. Deze boktorren tasten een groot aantal loofboomsoorten aan. Insleep en vestiging van deze boktorren zou voor het openbaar groen en de productie en handel van boomkwekerijgewassen zeer nefast zijn. Meerdere Europese landen hebben nu al ernstige problemen met deze boktorren. Import van deze

insecten kan gebeuren via besmet houten verpakkingsmateriaal of geïnfecteerde sierplanten. In ons land zijn tot op heden alleen individuele geïmporteerde exemplaren vastgesteld.

De inlandse *Monochamus* soorten zijn geen quarantaine insecten, maar de kans bestaat dat in de toekomst door de toenemende internationale handel niet-Europese *Monochamus* soorten worden ingesleept. Deze soorten staan vermeld in de EPPO A1 en A2 lijsten, net zoals de schadelijke Dennenhoutnematode *Bursaphelenchus xylophilus* en de Aziatische boktorren *Anoplophora chinensis* en *Anoplophora glabripennis*. In deze lijsten worden ziekten en plagen opgenomen die mogelijks een risico inhouden in de toekomst. Bij vaststelling van deze organismen heeft ILVO-Gewasbescherming meldingsplicht aan het FAVV.

Tijgermug drager van virussen en parasieten voor mens en dier

De **Aziatische tijgermug** *Aedes albopictus* is voor de volksgezondheid een van de meest bedreigende soorten. Deze tijgermug kan meer dan twintig virussen en parasieten verspreiden die gevaarlijk zijn voor mens en dier, waaronder knokkelkoorts, gele koorts en verschillende vormen van hersenontsteking. De tijgermug kan ons land binnenkomen door de internationale handel, recyclage van autobanden en via de import van het

sierplantje *Dracaena sanderiana* ('Lucky Bamboo') uit China. De Aziatische tijgermug werd reeds in 2012 vastgesteld in Lanaken en Zutendaal (Limburg).

Hoornaar bedreiging voor imkerij

De **Aziatische hoornaar** *Vespa velutina nigrithorax* jaagt op honingbijen en andere insecten en vormt een potentiële bedreiging voor de imkerij. De Aziatische hoornaar kan via internationaal transport van o.a. snijbloemen, onbehandeld hout, tuinmeubilair en grond in België worden ingesleept. De wesp vliegt met gestrekte poten heen en weer voor de bijenkast en wacht op terugkerende bijen die uit de lucht worden geplukt. De Aziatische hoornaar is sinds 2004 aan een opmars bezig in Frankrijk en werd in België voor het eerst in Vloesberg (Henegouwen) vastgesteld in 2011. Verwacht wordt dat de Aziatische hoornaar zich de volgende jaren verder zal verspreiden en onze reeds sterk verzwakte bijenkolonies verder zal doen verminderen.

Jouw hulp?

Voor meer info over hoger genoemde boktorren (herkenningsfiche en foto's) en andere invasieve (quarantaine) insecten verwijzen we je naar www.waarnemingen.be >

projecten > invasieve exoten, met de meest recente informatie.

Als je een van deze invasieve insecten waarneemt in Vlaanderen kan je helpen door dit te melden op www.waarnemingen.be.

Als je een van deze boktorren of bepaalde schadesymptomen hiervan waarneemt of al waargenomen hebt, zou ILVO-Gewasbescherming hiervan graag een melding ontvangen. Meldingen kan je doorgeven aan **Nick Berkvens** (tel.: 09/2722454).

Voor meer informatie: contacteer **Hans Van Gossum**, Agentschap voor Natuur en Bos, 0491 35 61 21.

Wil je deze nieuwsbrief niet meer ontvangen ? Klik dan [hier](#).
Heb je opmerkingen of vragen? Mail dan naar ongewervelden@natuurpunt.be.